

FACULTY OF ECONOMICS

THAMMASAT UNIVERSITY

FACULTY OF ECONOMICS, THAMMASAT UNIVERSITY

เศรษฐศาสตร์ ตลาดวิชา

หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ

กุมภาพันธ์ 2015

เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) จะเป็น
ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจในปี 2558 ได้หรือไม่?

ผศ.ดร.พีระ เจริญพร

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เมื่อวันจันทร์ที่ 2 กุมภาพันธ์ ที่ผ่านมา คณะเศรษฐศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์ ได้จัดการสัมมนา Thailand Economic Focus (TEF) ในหัวข้อ การลงทุนในเศรษฐกิจไทย 2558 ความน่าจะเป็นบนความผันแปร โดยในการสัมมนาได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของ FDI ที่ยังคงเป็นปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจไทยที่สำคัญในปี 2558 นี้ และอธิบายถึงทิศทางการเปลี่ยนแปลงของ FDI ในระยะกลางและยาว พร้อมทั้ง ฝากการบ้านไปยังทีมเศรษฐกิจในรัฐบาลประยุทธ์ในปัญหาที่ท้าทายของไทยในการดึงดูด FDI เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจไทยในอนาคต ดังนี้

ทิศทางของ FDI ในประเทศไทยในปี 2558 ยังคงเติบโตตามการขยายตัวของ FDI โลกที่ยังคงมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยอัตราการเจริญเติบโตของ FDI ที่เข้ามาในประเทศไทยกลุ่มอาเซียนในช่วง 10 กว่าปีที่ผ่านมาอยู่ที่ประมาณ 22% ประเทศไทยยังคงเป็นประเทศผู้รับ FDI หลักใน ASEAN ตามหลังเพียงสิงคโปร์และอินโดนีเซีย ที่สำคัญ นักลงทุนญี่ปุ่นยังคงเลือกลงทุนในไทยเพื่อลดความเสี่ยงในการพึ่งพาฐานการผลิตในจีนเพียงแห่งเดียว ตามนโยบาย “China Plus One”

นักลงทุนต่างชาติยังคงมีความเชื่อมั่นในเศรษฐกิจไทย ดังจะเห็นได้จากเม็ดเงิน FDI ไหลเข้าประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะชะลอตัวอยู่บ้างในช่วงต้นปี 2557 ที่ไทยมีปัญหาด้านการเมืองแต่ความมีเสถียรภาพทางการเมืองที่ดีขึ้น ความเชื่อมั่นในการลงทุนภาครัฐ และการที่นักลงทุนรีบเข้ามาขอรับสิทธิประโยชน์ในช่วงปลายปี 2557 ก่อนที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน หรือ BOI จะมีการเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ส่งเสริมการลงทุนใหม่ (พ.ศ. 2558-2564) ที่จะเริ่มขึ้นต้นปี 2558 ทำให้ FDI ในปี 2557 ไม่ได้ลดลงมากอย่างที่หลายคนคิดแต่กลับมีมูลค่าเพิ่มขึ้น เนื่องจากการที่ประเทศไทยยังเป็นฐานการผลิตเพื่อการส่งออกที่สำคัญ และยังคงสามารถรักษาส่วนแบ่งตลาดของสินค้าส่งออก และ อันดับทางการค้าของสินค้าที่ผลิตจากประเทศไทยในตลาดโลก

จากการคาดการณ์ในระยะสั้น คือ ในปี 2558 นี้ FDI ที่เข้ามาในประเทศไทยยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลจากการเพิ่มการขอรับการส่งเสริมการลงทุนในปลายปี 2557 และการขยายตัวของ FDI ในอาเซียน แต่ในระยะกลางและยาวประเทศไทยอาจประสบปัญหาขาดแคลนปัจจัยทุนและมีผลิตภาพรวมในการผลิตที่ต่ำ ส่งผลได้จากอัตราการเติบโตของ FDI ที่เข้ามาในประเทศไทยลดลงหลังจากช่วงก่อนวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 ทำให้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยอยู่ในระดับต่ำเฉลี่ยไม่เกิน 4-5% ซึ่งด้วยอัตราการเติบโตระดับนี้อาจไม่พอต่อการทำให้ไทยออกจากกับดักรายได้ปานกลางก่อนเข้าสู่สังคมสูงวัย ดังนั้น ประเทศไทยต้องการตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (Growth Engine) ตัวใหม่ เช่น ภาคอุตสาหกรรม และ ภาคบริการที่ทันสมัย (Modern Service) จะสามารถเป็นตัวผลักดันให้เศรษฐกิจเติบโตในอนาคตได้

สำหรับตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจตัวแรก คือ FDI ในภาคการผลิตในอุตสาหกรรมที่ทันสมัย หรือ อุตสาหกรรมเดิมที่กำลังอยู่ระหว่างการยกระดับเทคโนโลยีเพื่อขยับตำแหน่งในห่วงโซ่การผลิตระหว่างประเทศให้สูงขึ้น ตัวอย่างเช่น ผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทยกำลังขยับตำแหน่งในห่วงโซ่การผลิตระหว่างประเทศโดยต้องเข้าไปมีส่วนร่วมมากขึ้นในกระบวนการออกแบบและพัฒนารถยนต์รุ่นใหม่ หรือ ผู้ผลิตฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ (HDD) เริ่มผลิต Hybrid Hard Drive ก่อนการเปลี่ยนแปลงไปสู่ Solid State Drive (SSD) หรือ เครื่องใช้ไฟฟ้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นที่ต้องการระบบสมองกลฝังตัว อย่างเช่น หม้อหุงข้าวที่ตั้งโปรแกรมหุงข้าวได้หลากหลาย ดังนั้นภาครัฐควรเตรียมสิ่งสาธารณูปโภคเชิงคุณภาพที่เอื้อต่ออุตสาหกรรมที่ทันสมัย เช่น ศูนย์ทดสอบมาตรฐานสินค้า ส่งเสริมการทำวิจัยและพัฒนา (R&D) และนำเอาระบบแรงจูงใจในการเพิ่มผลิตภาพมาใช้ และควรผลักดันการยกระดับเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและจริงจัง

ขณะที่ ตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจตัวที่สอง คือ FDI ในภาคบริการ ปัจจุบัน เศรษฐกิจโลกมุ่งไปสู่ เศรษฐกิจฐานบริการ (Service Economy) มากขึ้น แต่ภาคบริการในประเทศไทยมีสัดส่วนใน GDP ไม่สูงขึ้นเหมือนอย่างประเทศที่ประสบความสำเร็จในการออกจากกับดักรายได้ปานกลาง ทั้งนี้ FDI ในภาคบริการของไทยยังน้อยกว่าสิงคโปร์และมาเลเซียมาก และ FDI ที่เข้ามาในไทยยังคงอยู่ในภาคบริการที่ใช้แรงงานเข้มข้น เช่น โรงแรมและการท่องเที่ยว แต่ภาคบริการที่ทันสมัย อย่างเช่น การรับจ้างออกแบบ software หรือ Business Process Outsourcing ฯลฯ ยังมีการขอสิทธิประโยชน์น้อยมาก ดังนั้น ภาครัฐควรเปิดเสรีภาคบริการให้มากขึ้น ปรับปรุงแก้ไขอุปสรรคในการลงทุนในภาคบริการ เช่น กฎระเบียบต่างๆ และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำหรับภาคบริการที่เพียงพอ

นอกจากนี้ รัฐบาลควรทำความเข้าใจและใช้ประโยชน์จาก FDI จากประเทศในอาเซียน และ FDI จากจีน ที่เริ่มมีบทบาทในไทยมากขึ้น โดยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสินค้าที่ผลิตและทิศทางการค้าระหว่างประเทศในอนาคต รวมทั้งควรทำความเข้าใจทิศทาง FDI จากนักลงทุนญี่ปุ่นที่มีการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ มีนักลงทุนที่เป็น SMEs เพิ่มขึ้น และ FDI เข้ามาลงทุนในภาคบริการมากขึ้น เช่น ในธุรกิจค้าปลีก การศึกษา และ ธนาคาร

เงินลงทุนโดยตรงของไทยไปยังในกลุ่มประเทศ CLMV และอินโดนีเซียมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่จะไปอยู่ในภาคการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน และภาคบริการ แต่ Outward FDI ยังน้อยเกินไป โดยน้อยกว่ามาเลเซียเกือบหนึ่งเท่า Outward FDI นี้ทำให้เราสามารถเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ ตลาด และ รักรฐานการผลิตในประเทศไทยไว้ได้ภายใต้ภาวะต้นทุนค่าจ้างแรงงานของไทยที่สูงขึ้น ดังนั้น ภาครัฐควรส่งเสริม Outward FDI อย่างเป็น

ระบบ ควรมีบุคลากรและงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอเพื่อให้ไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตของภูมิภาคอย่างแท้จริง

รัฐบาลนายกรัฐมนตรียุทธมีความตั้งใจที่จะสนับสนุนการลงทุนในโครงสร้างสิ่งสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ระบบรถไฟฟ้า รถไฟรางคู่ ฯลฯ ซึ่งจะสามารถสนับสนุนการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมและส่งเสริม FDI ในประเทศไทยได้ ถ้ามีการกำหนดเงื่อนไข เช่น กำหนดสัดส่วนการใช้ ชิ้นส่วน อุปกรณ์ ต่างๆที่สามารถผลิตได้ในประเทศไทยได้ เช่น อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ระบบอัตโนมัติสัญญาณ ผลิตภัณฑ์ไฟฟ้ากำลังที่ใช้ในระบบราง เป็นต้น ซึ่งในอนาคตโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้ต้องมีการบำรุงรักษาก็จะทำให้ฐานการผลิตอุปกรณ์เหล่านี้ในไทยสามารถผลิตและจำหน่ายในภูมิภาคอาเซียนได้

ที่สำคัญ ปีไอโอเอมีการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการลงทุนใหม่ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2558 ที่ผ่านมา โดยเน้นที่การพัฒนาที่ยั่งยืนให้ประเทศไทยสามารถออกจากกับดักรายได้ปานกลางได้โดยเน้นส่งเสริมให้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับประเทศ เช่น การวิจัยและพัฒนา การพัฒนาคน ส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ชายแดน และเขตเศรษฐกิจพิเศษ ฯลฯ โดยคาดว่าในระยะสั้น FDI อาจปรับลดลงบ้างแต่น่าจะส่งผลดีต่อโครงสร้างเศรษฐกิจระยะยาว ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ใหม่นี้จะสำเร็จได้จำเป็นที่จะได้รับความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและสถาบันการศึกษา ต้องมีการสร้างกฎกติกา โครงสร้างทางสถาบันใหม่ที่สร้างแรงจูงใจ ระบบติดตามและมาตรการที่ดี